

Ανάγκη μίας αξιοκρατικής και «ανοιχτής» παιδείας

του Νέστορα Ε. Κουράκη

Τις σκέψεις μου για τα προβλήματα της παιδείας στην Ελλάδα, και για τους εφικτούς τρόπους αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων, είχα την ευκαιρία να εκθέσω αναλυτικά σε σημείωμά μου, που δημοσιεύθηκε σε αυτό εδώ το περιοδικό, στο πλαίσιο προτάσεών μου για οκτώ μέτρα προς αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων. Επομένως, στην συνέχεια, περιορίζομαι απλώς να αναφέρω επιγραμματικά και κωδικοποιημένα την ουσία αυτών των σκέψεων, που αφορούν σε γενικές γραμμές τόσο την σχολική (κυρίως όμως αυτήν!), όσο και την τριτοβάθμια εκπαίδευση:

1. *Εγκατάλειψη του συστήματος μετάδοσης ξερών και συχνά ανώφελων γνώσεων, που εμποδίζουν τους νέους ανθρώπους να «ανοίξουν» το μυαλό τους και να αναπτύξουν το κριτικό τους πνεύμα, την δυνατότητα διαχείρισης κρίσεων, την πνευματική τους ευελιξία και τις ηγετικές τους ικανότητες ή πρωτοβουλίες. Και, αντίστροφα, την παροχή ευκαιριών για ανάπτυξη τέτοιων δεξιοτήτων, με δράσεις όπως η συγγραφή και η παρουσίαση εργασιών, η συμμετοχή σε (π.χ. ρητορικούς) διαγωνισμούς και σε επιστημονικούς ή καλλιτεχνικούς ομίλους (π.χ. για την μελέτη της ιστορίας, το ανέβασμα θεατρικών παραστάσεων ή την οργάνωση φωτογραφικών εκθέσεων), η αντιπαράθεση απόψεων (debates) και το διάβασμα «εξωσχολικών» κλασικών βιβλίων' επίσης, δε, η εισαγωγή προαιρετικών μαθημάτων και η συστηματική εμπάθунση από τους καθηγητές στην ύλη των μαθημάτων και η καλλιέργεια μεθοδολογίας στην*

σκέψη και την έρευνα, ώστε να μπορούν οι νέοι να διεισδύουν στην ουσία των ζητημάτων, να μην αφήνουν τίποτε «ανεξέταστον», σύμφωνα με την αντίστοιχη ρήση του Σωκράτους στην Απολογία του, και εν τέλει να μπορούν να επιλύουν μόνοι τους τα αναφερόμενα βιοτικά προβλήματα. Σε αυτό το πλαίσιο, σπουδαίο ρόλο διαδραματίζει η πλήρης εξοικείωση των νέων μας με τις ψηφιακές τεχνολογίες, αλλά και η έμφαση σε μαθήματα που αφορούν τον τρόπο του σκέπτεσθαι και του δρα, την επίλυση κρίσεων και τις ηθικές αξίες (με αναφορά ιδίως στους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς και φιλοσόφους).

2. *Απόδοση ιδιαίτερης σημασίας στον επαγγελματικό προσανατολισμό των νέων, ώστε να επιλέγουν το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν με κριτήριο όχι τις προσδοκίες των γονέων τους (που κατά κανόνα θέλουν τα παιδιά τους να γίνουν επιστήμονες και δη σε «trendy» επαγγέλματα δήθεν κοινωνικού κύρους, όπως γιατρός, δικηγόρος, μηχανικός κ.λπ.), αλλά με κριτήριο τις πραγματικές δεξιότητες και ενδιαφέροντα του κάθε νέου, σε συνδυασμό όμως και με επιλογή επαγγελμάτων σε τομείς όπου η χώρα μας έχει το συγκριτικό πλεονέκτημα να διασφαλίσει στους νέους μας προσοδοφόρες θέσεις εργασίας με μέλλον, δηλαδή: τουρισμός και εμπορεύσιμες υπηρεσίες, αγροτικός τομέας και τρόφιμα, πολιτισμός, ναυτιλία, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, έρευνα/ τεχνολογία/ καινοτομία και πληροφορική. Ιδίως τα τεχνικά και γεωργοκτηνοτροφικά επαγγέλματα θεωρώ ότι έχουν θετικές προοπτικές, αρκεί να συν-*

δυναθούν με καινοτομίες και υψηλού επιπέδου τυποποίηση, ώστε να γίνει έτσι και αξιοποίηση των πριμοδοτήσεων για «νεοφυείς επιχειρήσεις» (startups), π.χ. με επιλεγμένες αγροτικές καλλιέργειες.

3. *Ενθάρρυνση και επιβράβευση της καλής απόδοσης των νέων σε ένα πλαίσιο «αριστείας» και παντοιότροπης ενίσχυση της εκμάθησης ξένων γλωσσών* (ακόμη και με διδασκαλία μαθημάτων σε ξένη γλώσσα, π.χ. βιολογία, χημεία ή μαθηματικά), ώστε να μπορεί η χώρα μας να ανταποκριθεί επάξια στον ρόλο της ως κεντρικού τουριστικού προορισμού αλλά και ως κομβικού σημείου της Ευρώπης για την ανάπτυξη επιστημών και τεχνών. Παράλληλα, *επέκταση του θεσμού των σχολείων δεύτερης ευκαιρίας* για τους «απόκληρους» της ζωής, ώστε να καταπολεμηθεί ο αναλφαβητισμός και να εξυψωθεί το εν γένει μορφωτικό επίπεδο των πολιτών.

4. *Αριστη και συνεχής εκπαίδευση, αντικειμενική αξιολόγηση αλλά και αξιοπρεπή αμοιβή των «στυλοβατών» όλης αυτής της προσπάθειας, που είναι οι δάσκαλοι και καθηγητές*, ώστε να αυξηθεί η αποδοτικότητα τους και να μη χρειάζονται πλέον οι μαθητές τους τα φροντιστήρια και τα ιδιαίτερα μαθήματα. Βέβαια, όλη αυτή η προσπάθεια εξύψωσης του επιπέδου των μαθητών – νέων θα πρέπει να ξεκινάει από το σπίτι και τους γονείς. Αντί π.χ. οι γονείς να απαντούν απ' ευθείας στις

σχολικές απορίες των παιδιών ή να τα βοηθούν στα μαθήματά τους με τον παραδοσιακό τρόπο, να υποδεικνύουν σ' αυτά το πώς μπορούν αυτές οι απορίες να επιλυθούν είτε μέσα από την αναζήτηση γνώσεων σε βιβλία, είτε και με τη χρησιμοποίηση διαδικτυακών πληροφοριών, και με κύριο πάντοτε στόχο να μάθουν επιτέλους τα παιδιά μας να ερευνούν και να σκέπτονται.

Οι ανωτέρω σκέψεις απαντούν έμμεσα και στο ερώτημα του πόσο πολύ μπορεί να βελτιωθεί η εκπαίδευση με το νομοσχέδιο περί παιδείας που εξήγγειλε το υπουργείο Παιδείας (Απρίλιος 2015). Συνήθως βέβαια τα νομοσχέδια αυτά δεν μπαίνουν στην ουσία του πώς μπορεί να αναβαθμισθεί το μορφωτικό επίπεδο των μαθητών, αλλ' απλώς επιχειρούν μια διεκπεραίωση στην εξεταστική διαδικασία. Τουναντίον, τα θέματα που ανέπτυξα ανωτέρω φαίνεται ότι επιλύονται μάλλον με τη γνώση, την εμπειρία και κυρίως τον ενθουσιασμό («της καρδιάς το πύρωμα», κατά τον Παλαμά) των εκπαιδευτικών μας, που καλούνται να διαμορφώσουν για τους μαθητές τους ήθος και «ανοιχτά μυαλά». Πάντως, σε κάθε περίπτωση, θα ήταν ολέθριο να εξοβελισθεί από τα σχολεία και τα πανεπιστήμιά μας το αρχαιοελληνικό όραμα του «αιέν αριστεύειν και υπείροχον έμμεναι άλλων», το μόνο δηλαδή όραμα που εγγυάται εν τέλει πολιτισμό και αξιοκρατία.

Η Νέα Πολιτική

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

*Γραφτείτε συνδρομητές
στη Νέα Πολιτική*

Τιμή ετήσιας συνδρομής: 30 ευρώ

Συνδρομές νομικών προσώπων: 75 ευρώ

Συνδρομές εξωτερικού: 50 ευρώ

Επικοινωνήστε μαζί μας για την συνδρομή σας:

Ηλ. ταχυδρομείο: syggrafeas@yahoo.gr

Τηλ.: 6978 774 874, 698 014 9044